

Uppdrag Drevern 1 m fl- historisk inventering	Kund Genova Bostad Projektutveckling AB	Datum 2022-05-17
Uppdragsnummer 19875	Upprättad av/ Kvalitetsgranskad av Einar Valtersson/ Ksenija O Köll	Ort Vällingby

Drevern 1 m fl- historisk inventering

Inledning

En ny detaljplan håller på att tas fram för fastigheterna Drevern 1, Drevern 2 och Dvärgspetsen 1 i Sköndal, Stockholm. Syftet med aktuellt uppdrag är att sammanfatta det som är känt om föroreningssituationen inom detaljplaneområdet, samt bedöma om föroreningssituationen kan medföra miljö- eller hälsorisker vid planerad markanvändning.

Miljöinventeringen har genomförts som en skrivbordsstudie och omfattat följande moment:

- Kontakt med miljöförvaltningen Stockholm stad.
- Genomgång av information i tidigare miljöteknisk undersökning och inventeringar som utfördes på närliggande fastighet (Liljemark Consulting AB, 2020).
- Genomgång av tillgängliga relevanta databaser såsom Stockholms läns Länskarta, SGU, VISS, Stockholmskällan, och Lantmäteriets historiska kartor och flygfoton.
- Utdrag ur Länsstyrelsens databas över potentiellt förorenade områden (MIFO-objekt).

Områdesbeskrivning

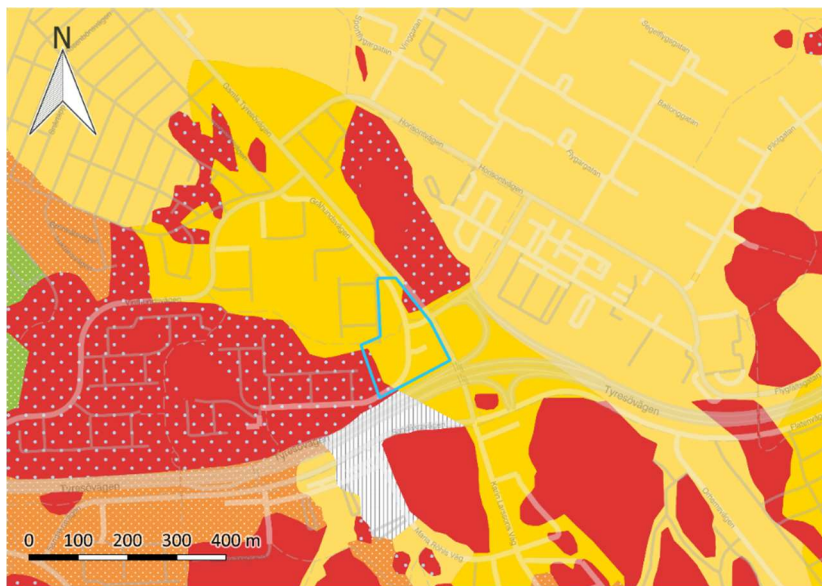
Detaljplaneområdet omfattar fastigheterna Drevern 1, Drevern 2 och Dvärgspetsen 1 samt en del av Sköndal 1:14, se Figur 1. Vägarna inom detaljplaneområdet ingår i en stor fastighet som heter Sköndal 3:1. Området är idag mestadels asfalterat och hyser flertalet verksamheter så som livsmedelsbutik, fritidshem, kontor etc samt en stor parkeringsyta där det bl a finns en återvinningsstation. Cirka 300 m sydöst om undersökningsområdet ligger Flaten naturreservat.

Enligt på SGU:s kartvisare utgörs marken inom större delen av detaljområdet av glacial lera, se Figur 2. En energibrunn (bergvärme) finns på området samt en dricksvattenbrunn 800 m nordväst om detaljområdet, inom Skarpnäck koloniområde. Den bedömda strömningsriktningen för grundvatten är sydöstlig baserat på områdets terräng.

Figur 1 Översiktskarta med detaljområdet markerat i blått, och de berörda fastigheterna markerade i orange. Vägar och grönområde ingår i fastigheten Sköndal 3:1. Källa: Lantmäteriet, 2022

Figur 2 Jordartkarta (SGU). Undersökningsområdet markerat i blått. Rött-urberg med tunt eller osammanhängande ytlager av morän, mörkgult-glacial lera.

Planerad markanvändning

Inom detaljplaneområdet planeras det för byggnation av bostadshus, se exempel på möjlig utformning i Figur 3.

Figur 3 Möjlig framtida markanvändning inom detaljplaneområdet, underlag erhållen från Genova Bostad Projektutveckling AB.

Potentiella föroreningar och utförda undersökningar

Innan detaljplaneområdet bebyggdes var det sannolikt jordbruksmark baserat på flygfoto daterat 1960, se Figur 4.

En sökning har gjorts beträffande möjliga förorenande verksamheter hos miljöförvaltningen i Stockholm stad samt hos Länsstyrelsen. I Länsstyrelsens databas över potentiellt förorenade områden är det noterat att drivmedelsförsäljning förekommit på fastigheten direkt öster om detaljområdet, på andra sidan G:a Tyresövägen, på fastigheten Trimrodret, se Figur 4. Ytterligare ett MIFO objekt finns för Skarpnäcksfältet, ett flygfält som tidigare legat ca 500 m öster om undersökningsområdet, se Figur 4. Flygfältet var aktivt mellan 1940 till 1980, fältet användes även för motorsportsevenemang. Utöver det kan det ses att en kemptvätt funnits ca 700 m öster om och en plantskola ca 600 m väster om detaljplaneområdet.

Ingen påverkan till följd av tidigare verksamhet på flygfältet och kemptvätten bedöms finnas inom aktuellt detaljplaneområde. Detta eftersom jordarterna i området till stor del består av täta leror och

den antagna grundvattenströmningsriktningen är sydöstlig. Det finns även ett område med berg i dagen mellan kemptvätten och flygfältet och nu aktuella detaljplaneområdet, vilket tyder på att spridning av klorerade lösningsmedel längst med bergets överyta mot detaljplaneområdet är mindre trolig. Till följd av detta bedöms det inte sannolikt att föroreningar har spridits i fri fas (klorerade lösningsmedel) eller med grundvatten till detaljplaneområdet.

Plantskolan som tidigare funnits väster om detaljplaneområdet bedöms inte heller innebära en risk för detaljplaneområdet utifrån föroreningsspridningssynpunkt. Detta beror på avståndet till plantskolan, samt på att jordarter mellan detaljplaneområdet och plantskolan beskrivs som urberg, med skattat jorddjup på 0 m. Enda sättet detaljplaneområdet skulle kunna påverkas av potentiella föroreningar från plantskolan är ifall flyktiga föroreningar skulle spridas med grundvattnet från plantskoleområdet. Enda ämnen som det skulle kunna vara är lätta petroleumprodukter. Dock bedöms detta inte sannolikt till följd av beskrivna markförhållanden (berg, väldigt lite jord, stort avstånd). Risker för föroreningsspridning från plantskolan till aktuellt område bedöms som i det närmaste obefintlig.

Markeringen norr om detaljplaneområdet benämnd "Övrig BKL" (se Figur 4) hör till flertalet mindre undersökningar som har genomförts inom skogsbekläda området norr om detaljplaneområdet inför planerad exploatering- ingen specifik verksamhet misstänks här. Genomförda undersökningar visar på ställvis förhöjda halter av metaller och PAHer.

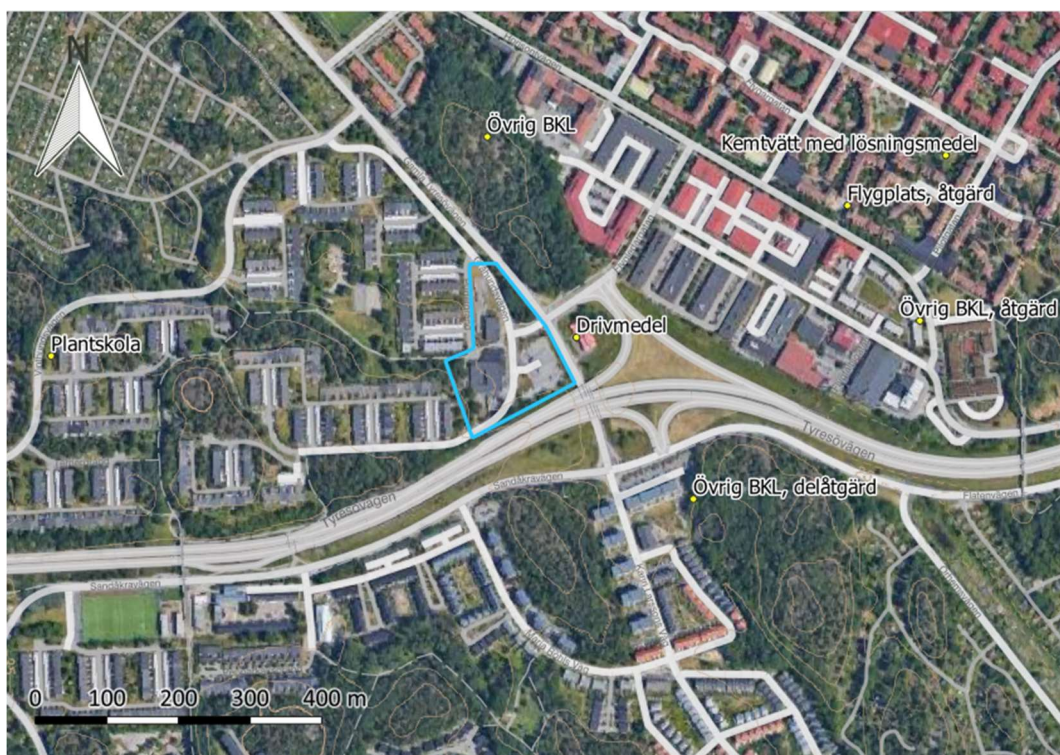
Direkt öster om detaljplaneområdet, på motsatt sida av G:a Tyresövägen, har det tidigare funnits drivmedelsförsäljningen vilket skulle kunna innebära viss påverkan på östra delen av detaljplaneområdet förutsatt att grundvattenriktningen från den tidigare drivmedelsförsäljningen är västlig. Då grundvattenriktningen generellt antas vara sydöstlig bedöms någon större påverkan på detaljplaneområdet inte sannolik.

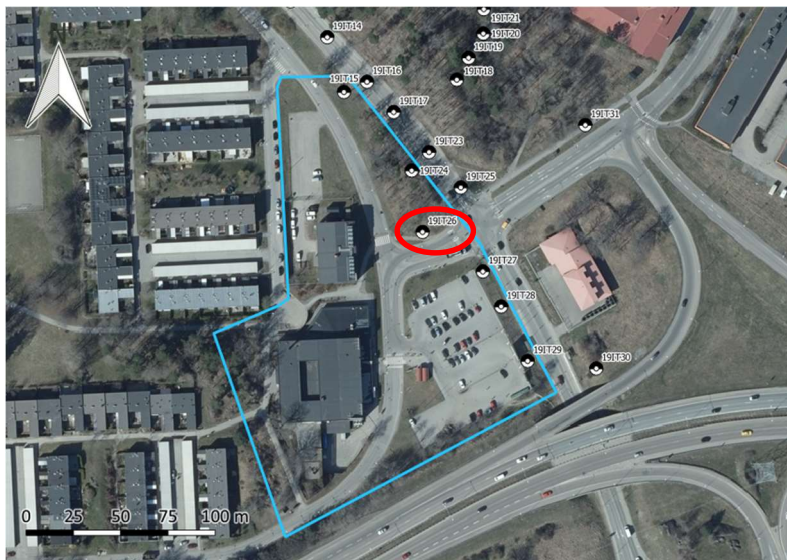
Figur 4 Historiskt flygfoto daterat år 1960. Undersökningsområdet markerat i blått. Källa: Lantmäteriet, 2022

Figur 4 Detaljplaneområdet markerat med blått. Gula prickar markerar potentiellt förorenade områden enligt Länsstyrelsens databas.

På fastigheten Sköndal 3:14 (se Figur 1) har en mindre elstation sanerats med avseende på PCB, enligt ärenden från kommunens miljöförvaltning. Miljöförvaltningen har även flertalet tillsynsärenden avseende en återvinningsstation på fastigheten Dvärgspetsen 1. I övrigt har miljöförvaltningen inga markmiljörelaterade ärenden på fastigheterna.

I den östra delen av detaljplaneområdet, längs G:a Tyresövägen, utförde Liljemark Consulting AB en miljöteknisk undersökning på uppdrag av Stockholm Stad (Liljemark Consulting AB, 2020), se Figur 5 för provpunkternas läge. Från de sex provpunkter inom detaljplanområdet, skickades 5 prover till analys med avseende på metaller, petroleumkolväten samt PAHer. Endast ett ytligt prov från 19IT26 visade en halt över Naturvårdsverkets generella riktvärde för känslig markanvändning (KM). I provpunkten uppmättes 313 mg/kg TS zink, KM är 250 mg/kg TS.

Figur 5. Liljemark Consultings tidigare borrhpunkter, provpunkten där zink i halt över KM påvisades markerad med rött. Undersökningsområdet markerat med blått.

Sammanfattning

De potentiellt förorenade områden som pekats ut av Länsstyrelsen bedöms inte kunna påverka aktuellt detaljplaneområde till följd av avsänd till detaljplaneområdet, geologin samt bedömd grundvattenriktning i området. Enda undantaget är drivmedelsstationen direkt öster om detaljplanen. Grundvattenströmningen bedöms generellt vara sydöstlig, dock kan mindre lokala skillnader föreligga varpå viss risk för föroreningspåverkan från tidigare drivmedelsstationen på detaljplaneområdet inte kan uteslutas helt (förutsatt att föroreningar finns i marken/grundvattnet inom drivmedelsstationen).

Något förhöjda föroreningshalter kan antas ställvist finnas ytligt inom området till följd av atmosfäriskt nedfall då detaljplaneområdet ligger inom ett område med tidigare inflygning samt i anslutning till vägar. Utöver det kan det även förväntas en viss andel fyllnadsmassor som kan vara förorenade med främst metaller, petroleum och PAHer (så kallade Stockholmsfyll) under vägar samt i de områden av detaljplanen som är bebyggda. Det finns även en förhöjd risk för PCB-förorening i närheten till den sanerade elstationen samt även i fyllnadsmassorna.

Utifrån framkommen information kring möjlig föroreningsituation inom detaljplaneområde förväntas inga större föroreningar inom området utöver de som kan förväntas i urbana områden - främst till följd av fyllnadsmassor men även från atmosfäriskt nedfall. Enda undantaget är möjlig risk för petroleumprodukter i grundvatten ifall tidigare drivmedelsstationen öster om detaljplaneområdet har förorenat fastigheten till följd av sin tidigare verksamhet.

Utifrån befintligt underlag bedöms eventuell föroreningsförekomst inom området inte utgöra ett hinder för genomförande av detaljplanen. Genomförande av miljöteknisk undersökning innan godkännande av detaljplanen bedöms inte nödvändigt, då antagen föroreningsituation bedöms kunna hanteras vid planerad byggnation. Innan exploateringsstart rekommenderas dock genomförande av en miljöteknisk undersökning inom detaljplaneområdet för att få en bättre bild av föroreningsituationen i fyllnadsmassor. I samband med det rekommenderas genomförande av en grundvattenprovtagning i lägen för planerade bostadshus för att kontrollera förekomst av flyktiga ämnen i vattnet.

Referenser

Liljemark Consulting AB. (2020). *Gamla Tyresövägen Översiktlig miljöteknisk markundersökning*.

SGU. (2022). *SGUs kartvisare*.